

МИ ТУТ: [HTTP://WWW.KMPZT.ORG.UA](http://www.kmpzt.org.ua) НА ФЕЙСБУЦІ — У ГРУПІ "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

16 липня 1990 року за участі народного депутата від Кривого Рогу Миколи КОРОБКА Верховна Рада прийняла Декларацію про державний суверенітет України

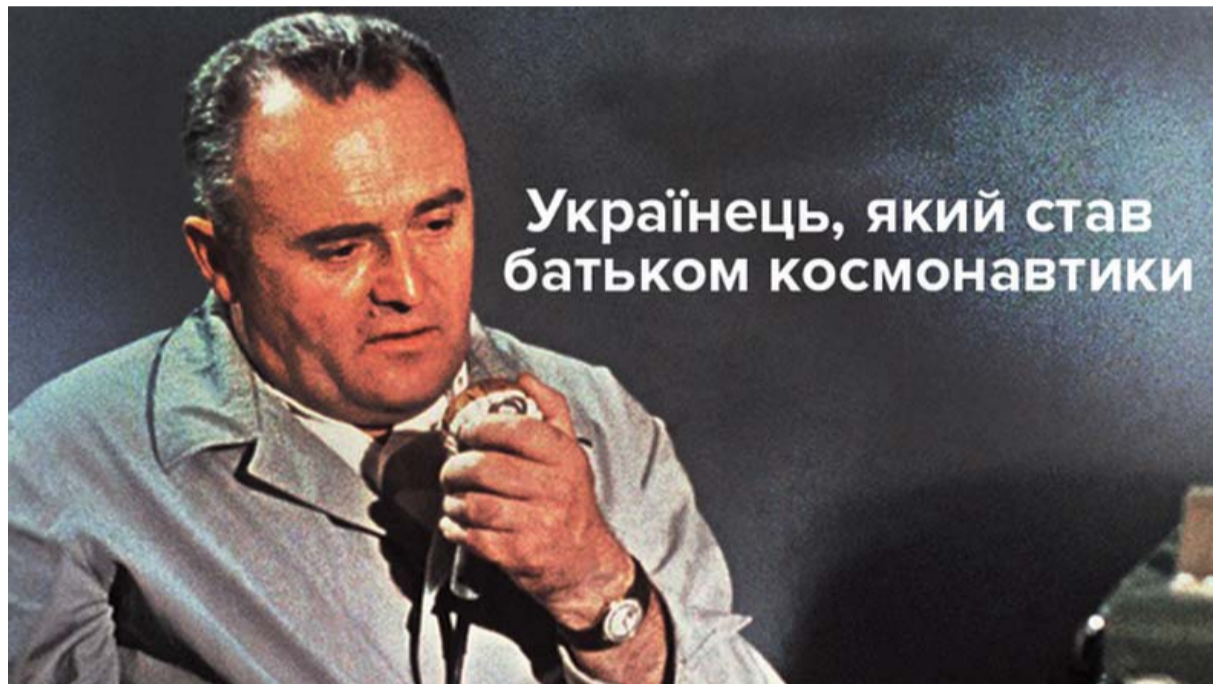
Ще й досі з різних джерел, від різних за своїми життєвими вподобаннями українців доводиться чути, що незалежність нам ніби з неба впала, а ми самі до цього процесу наче й сил не доклали. Але це зовсім не так. Бо найбільш свідомі й обізнані з тим, що насправді відбувається в Україні, навіть через десятки років після дикої і нищівної для нашого народу сталінщини, в 70-ті й 80-ті роки, змушені були вмирати за ґратами за ідеали вільної, незалежної України. А ті, що дивом ще залишалися на волі й наприкінці 80-х організувалися в Народний Рух України за перебудову, у парламентську групу «Народна рада», утвердили ці ідеали у прийнятих рішеннях на державному рівні. Серед останніх – наш земляк (в недалекому минулому – керівник всеукраїнської асоціації «Зелений світ», керівник Криворізького міського об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, а в останнє десятиріччя свого життя – керівник ним же створеної громадської організації «Криворізьке міське правозахисне товариство») Микола Коробко.

У цьому числі ми подаємо його матеріал, присвячений 30-річчю від дня прийняття Декларації про державний суверенітет України (опублікований минулого року), з якого усім, хто його прочитає, буде зрозуміло ролі сил у нашому суспільстві на той час і те, як до того, що тоді відбувалося, ставилися люди від різних політичних таборів.

Цього року, якраз у ці липневі дні, ми будемо відзначати вже 31-шу річницю тієї дуже важливої для нашої країни події. Тож ми подаємо на 4-й сторінці статтю Миколи Коробка «Рік 1990-й – Україна на шляху парламентаризму» про все важливе, що передувало прийняттю того надважливого політичного документу. Подаємо в оточенні інформацій про те, з чим зіштовхується Україна сьогодні.

УКРАЇНЦІ, ЯКІ ЗМІНИЛИ СВІТ

Сергій Корольов – українець, що відправив першу людину в космос

Українець, який став батьком космонавтики

(Читайте на 3 стор.)

У Криворізькому правозахисному

Ми видали буклет пам'яті Миколи КОРОБКА

Пам'яті Миколи Івановича Коробка – все своє життя він оберігав цю балку

Північною Червоною, поталанило більше, принаймні її частині. Побудований через балку в кінці XIX століття залізничний міст гілки Катерининської залізниці, до якого у 30-ті роки XX століття додався ще один, до кінця 50-х перебували, разом з підступами до них, під суворою воєнізованою охороною, що сприяло збереженню автентичного характеру природного стану довкілля».

А у ЗАВЕРШАЛЬНОМУ тексті буклету (перед Списком рідкісних і зникаючих видів, які ростуть на території балки Північна Червона і підлягають охороні) подано таку інформацію:

«На початку червня 2021 року на публічній кадастровій карті України (шар «Природно-заповідний фонд») нарешті з'явилися контури ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Балка Північна Червона». Недолугі «природоохоронці» помістили заказник місцевого значення «Балка Північна Червона» на відвалах пустих порід Північного гірничо-збагачувального комбінату, а заказник загальнодержавного значення «Балка Північна Червона» на порушених та деградованих степових ділянках. Територія з найбільшою концентрацією червонокнижних видів не увійшла до контурів заказників. Унікальний витвір природи залишається беззахисним».

Останнім часом наші читачі мали змогу ознайомитися на сторінках газети (особливо у двох спеціальних екологічних випусках) про перипетії навколо можливої долі Балки Північної Червоної. І дуже печально, що вона й досі реально НЕ ЗАХИЩЕНА ВІД ЗНИЩЕННЯ ані діями місцевої влади, ані влади із центру.

І от цими днями ми отримали з друкарні спеціально створеної нашою громадською організацією «Криворізьке міське правозахисне товариство» буклет пам'яті творця й керівника організації Миколи Коробка, який мало не все життя оберігав цю заповідну територію.

Буклет під заголовком «Балка Північна Червона. Заповідна територія над прірвою» вийшов (як і спеціальні екологічні випуски) у рамках Кампанії по збереженню довкілля за сприяння та підтримки ГО «Докудейз» і реалізується кіноklubом медіапросвіти з прав людини Docudays UA «КМПЗТ» при нашій громадській організації (на світлинах – обкладинки буклета із зазначенням його авторів).

Процитуюмо перший та останній тексти із цього буклету. У ПЕРШОМУ йде мова про таке:

«На території, де постало місто Кривий Ріг, серед безлічі степових балок на початок колонізації краю дві з них одержали однакову назва – Червона. Та з них, що розташована південніше, припинила своє існування на початку епохи індустріалізації в СРСР через будівництво гіганта металургії – комбінату «Криворіжсталь». Інший, розташований на північній околиці міста і названий згодом

У Криворізькому правозахисному

2. Ми презентували в міській бібліотеці №7 спецвипуски нашої газети і продемонстрували фільм «Вітаємо на Фукушимі»

В міській бібліотеці №7 імені Івана Кошицького, що на вулиці Січеславській, наша команда продовжила свою діяльність, яку розпочала першою в Дніпропетровській області в 2007-му році в статусі регіонального партнера Міжнародного фестивалю в Україні про права

у 1988 році криворізькими геологами і біологами (про це йшлося у спецвипуску №1) визначені як територія ландшафтного заказника балки Північної Червоної. На цій території сконцентрована левова частка рідкісних і зникаючих рослин, що зростають у балці. До того ж,

людини Docudays UA (тоді ще – як міське об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка під керівництвом Миколи Коробка).

Ми передали бібліотеці по десять примірників кількох чисел нашої газети. Одна з них була повністю присвячена діяльності Миколи Коробка, інша – десятиріччю створеної ним організації «Криворізьке міське правозахисне товариство», а також два спеціальні випуски під грифом «DOCUKLUB. Реалізують кіно клубом медіапросвіти з прав людини Docudays UA «КМПЗТ» при ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство у рамках Кампанії по збереженню довкілля – на підтримку реформи сфери довкілля за сприяння та підтримки ГО «Докудейз». У одному з цих двох спецвипусків (у матеріалі нинішнього керівника ГО «КМПЗТ» Володимира Налужного «Нищення заповідної території триває, зокрема, наведено такі тривожні факти щодо руйнування заповідної території «Балка Північна Червона»:

«...Судячи з наведеного «Плану території майбутнього геопарку», цей об'єкт планується розмістити в контурах, які ще

вони внесені до Червоної книги України та Червоної книги Дніпропетровської області. І от саме на цій території мають бути облаштовані туристичні стежки, наметові містечка і навіть... гірничі виробки. Стежками та дорогами територія балки давно покреслена вздовж і впоперек. Їх стане ще більше і по них будуть рухатися натовпи відпочиваючих (бо ж мають право!). А наметові містечка, мабуть, для ночівлі. Уявляю собі намети серед червонокнижних рослин...».

Проводив цей захід у бібліотеці регіональний координатор Мандрівного фестивалю Docudays UA на Криворіжжі Олександр Чижиков, заступник керівника нашої організації. Він, зокрема, розповів про велику роль, яку відіграв Микола Коробко у житті всіх криворізьців, захищаючи з дня у день їхні права і оберігаючи живу природу від руйнівної діяльності різного роду чиновників, які навіть не усвідомлюють, що вони чинять зло. Розгортав і демонстрував матеріали з газети, згадував окремі моменти з діяльності нашої організації.

І якраз яскравою ілюстрацією того, що людям дуже уважно треба ставитися до

навоколишньої природи, обираючи пріоритети в своєму житті, стала демонстрація на цьому заході документального фільму, тривалістю до однієї години. Це був фільм виробництва Бельгії і Франції 2013-го року «Вітаємо на Фукушимі». Його режисер – Ален де Альо.

З фільму видно, скільки лиха наробила людям та аварія і що сталося в тому японському місті. А також – як реагували чиновники та як при цьому поводити себе пересічні японці.

Треба підкреслити, що тема, піднята в цьому фільмі, має пряме відношення до нас, українців, бо у нас, задовго до 2011-го року, в 1986-му, сталася жахлива аварія за своїми наслідками на Чорнобильській АЕС. Тим більше, що існує кардинальна різниця між діями з ліквідації наслідків аварій в Україні і в Японії. На це особливо точно вказав у своєму матеріалі кореспондент радіо «Свобода» Євгена Солонина від 11 березня 2021 року «Чорнобиль – Фукусіма: як українці прийшли на допомогу японцям у 2011 році». Ось, зокрема, про що в ньому йшлося:

«...На різницю підходів у ліквідації Чорнобильської й Фукусімської аварій вказує і Микола Штейнберг. Він порівнює японський досвід із власним, коли його призначили головним інженером Чорнобильської АЕС у 1986 році, одразу після аварії. «Масштаби різні, але й підходи цілковито різні. В японців від початку пріоритетом була безпека людей. З ло-

патами наперейми там ніхто не ходив, питання вирішувалися зовсім інакше», – звертає увагу фахівець. Але головне, на думку Миколи Штейнберга, – те, що Японія має чітку стратегію подолання наслідків аварії, розписану по роках. Її рік від року коригують, попри це, Японія рухається за нею, і вже випереджає Україну, підсумовує він.

Експерти вказують ще на одну деталь: у радянський час в Україні не було гарантій приватної власності, й людей просто відселили, сформувавши зону відчуження. Тоді як у Японії навколо «Фукусіма-1» виділені кілька зон, в які поетапно, залежно від падіння рівня радіації, повертаються мешканці. Окрім того, японські «референтні» дози опромінення для населення відрізняються від українських, визнають експерти.

Саме тому більшість евакуйованих мешканців префектури Фукусіма повернулися до своїх домів, а українська зона відчуження залишається безлюдною, і в ній відновилися дика природа...».

Це все – до того, що те, що відбувається навколо заповідної території «Балка Північна Червона», демонструє подібне ставлення у нас як до людей, так і до живої природи. Починаючи від того, що навіть за три десятиліття не винесли межі заказників в натуру.

На світлинах: під час заходу в бібліотеці №7

Фото Володимира НАЛУЖНОГО.

3. В «Дебют-газеті»-твори і редактора нашої газети

Питаєте, що таке «Дебют-газета»? Мабуть, найкраще про це розповість сама редакційна колегія цього видання. Ось

коротка цитата із допису цієї редколегії в «Урядовому кур'єрі» від 30 листопада 2019-го року під заголовком: «З інтернету знову на папір. І це круто!»:

«Те, що друковане слово має перевагу, ми, звичайно, знали, але не знали яскравих прикладів успішної конкуренції із всюдисущим інтернетом. Нещодавно завдяки командній роботі таким прикладом став наш проєкт. Нове українськомовне видання робить читання на папері модним навіть серед молоді!»

У 2019 році вперше побачили світ номери всеукраїнського видання «Дебют-газета». Новинку на 164 сторінках порівнюють із «Роман-газетою» радянських часів, але вона має кілька переваг і відрізняється від усього, що нині існує на ринку періодики. Передовсім концепцією друкувати твори відомих авторів і талановитих початківців, які не друкувалися на папері, але були доступними. На сьогодні з авторів майже всіх жанрів (а «Дебют-газета» друкує будь-які жанри, крім романів-епосів) створилася черга на кілька номерів наперед. Попри те, що до кожного номера на глянцевою обкладинку формату А-3 потрапляє близько 20 поетів та прозаїків. А під обкладинкою великим шрифтом (щоб читали без окулярів) вміщено понад сто

їхніх творів. (Із-вересня «Дебют-газета» виходить паралельно двома форматами – додався формат А-4 зі зменшеним шрифтом та ціною)...».

Тож інформуємо наших читачів про те, що в числі четвертому за 2021 рік у «Дебют-газеті» вміщені також і твори редактора газети «Промінь Просвіти Є» ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» Сергія Зінченка, причому і проза, і поезія. Це його новела «СміттеSapiens», а також цикл із п'яти віршів про Крим під заголовком «Багатий сльозом світлих душ».

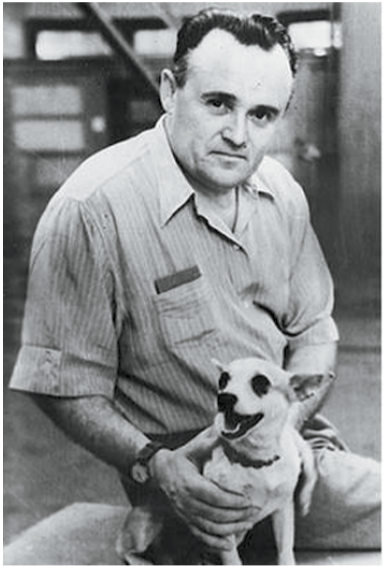

УКРАЇНЦІ, ЯКІ ЗМІНИЛИ СВІТ

Сергій Корольов – українець,
що відправив першу людину в космос

ДИТИНСТВО ТА ЮНІСТЬ

Народився видатний український вчений 12 січня 1907 року у місті Житомир. Батько Сергія – Павло Якович Корольов – викладав російську словесність у гімназії. Шлюб батьків хлопця розпався, і тому він із трьох років жив у бабусі та дідуся в місті Ніжині. Із 1917 року Сергій Корольов переїхав разом зі своєю матір'ю Марією Миколаївною та вітчимою Григорієм Баланініним до Одеси. Сергій не ходив до школи, а всю шкільну

програму вивчав удома. І вже в 1922 році вступив до будівельної школи, яку закінчив 1924 року. Там він здобув спеціальність муляра та черепичника.

Восени 1924 року Сергій Корольов вступив до Київського політехнічного інституту на факультет механіки. На факультеті планувалося розпочати підготовку авіаційних інженерів. Для тих, що не засвідчили своє пролетарське походження, навчання було платним. А так, як Сергій у графі походження вказав «українець», йому доводилося тяжко працювати, аби заробити собі на освіту... «Прокидаюсь рано, години о п'ятій. Біжу до редакції, забираю газети, а потім мчу на Солом'янку, розношу. Так от і заробляю вісім карбованців», – писав Сергій своїй матері.

Наприкінці літа 1926 року ректор В. Бобров визнав, що його спроби відкрити при механічному факультеті авіаційне відділення виявились марними. І порадиш охочим отримати цю спеціальність перевести до Москви – у Вище технічне училище або Військово-повітряну академію. С. Корольов вибрав аеромеханічний факультет МВТУ ім. М. Баумана (згодом цей факультет виокремився в самостійний авіаінститут). Спеціальність – літакобудування.

Для дипломної роботи Корольов затвердив двомісний літак власної конструкції. Після захисту проект літака Корольова «СК-4» перейшов у виробничу стадію. Випробування літака пройшло успішно, хоча під час посадки було пошкоджено шасі.

Роки навчання в МВТУ Сергій Корольов поєднував із роботою на заводах авіаційної промисловості та із технікою він виріс до інженера-конструктора. У жовтні 1930 року, Корольов виступив із новим своїм дітищем – планером «СК-3 «Червона зірка». Конструктор готувався до рекордного польоту особисто, але захворів на тиф. Його замінив начальник льотної частини змагань. Тиф спричинив ускладнення, й консилиум лікарів на поліг на трепанації черепа.

ПЕРШІ КРОКИ В РАКЕТОБУДУВАННІ

У січні 1931 року Корольова визнали інвалідом. Його переслідував важкий головний біль. Однак Сергій Павлович взявся студіювати працю «Реактивний аероплан» Костянтина Цюлковського, ідеями якого перейнявся у студентські роки. Потім Сергій Корольов очолив науково-технічну раду московської групи вивчення реактивного руху. Особливо велика увага приділялася тоді ракетній зброї, яка була необхідна для зміцнення обороноздатності країни.

У вересні 1933 року 26-річного Корольова призначили заступником директора Реактивного інституту. Проте вже в 1934 році Корольова звільнили з посади через «невиправдані надії». Він залишився працювати в інституті рядовим інженером, зосередивши зусилля на розробці крилатих ракет.

Сергій володів дивовижною інтуїцією, енциклопедичними знаннями і досвідом. Вперше ним була обгрунтована концепція ракетного винищувача-перехоплювача, що досягає за кілька

хвилин великої висоти, який атакує літаки, що загрожують об'єктам.

УВ'ЯЗНЕННЯ СЕРГІЯ КОРОЛЬОВА

Під час випробувань, які Корольов планував проводити особисто, трапилася аварія, під час якої конструктор отримав поранення голови і опинився на лікарняному ліжку.

Після лікарні, 27 червня 1938-го, його заарештували як учасника троцькістської контрреволюційної організації. Корольова засудили до 10 років і відправили на Колиму. Сергій Павлович Корольов через маревні обвинувачення потрапив до в'язниці НКВС, де його били та катували, а пізніше він потрапив у один з таборів Колими, звідки взагалі не повинен був повернутися; і повернувся він звідти тільки з чистої випадковості...

У вересні 1940 року за клопотанням Туполева (хоча він і сам був заарештований в 1938 році) Корольова викликали з Колими. Він відразу ж приступив до розробки нового бомбардувальника. Після першого польоту в грудні 1941 року колектив Туполева евакуювали до Омська. Тут літак Ту-2 був запущений у виробництво. Це був найкращий фронтовий бомбардувальник. Сергій Корольов продовжив роботу в тюрмі Казані, займаючись розробкою авіаційної ракетної установки.

КОНСТРУКТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОСВОЄННЯ КОСМОСУ

Сергій Корольов виявився не тільки талановитим конструктором, а й організатором, який зумів скоординувати роботу всіх підрозділів. Освоєння вершин військової техніки почалося зі створення ракети з дальністю польоту 300 кілометрів. У 1948 році створили ракету Р-2 уже з дальністю 600 кілометрів, яка здатна досягти деяких американських баз. В результаті подальших розробок з'явилася РДД Р-5М з дальністю 1200 кілометрів і ядерною бойовою частиною. Випробування стратегічної ракети проводилися на Семипалатинському полігоні 2 лютого 1956 року.

Основним напрямком роботи Корольова була розробка багатоступеневих міжконтинентальних ракет. Створена ним балістична ракета (МБР) Р-7 мала дальність 8 тисяч кілометрів, модернізований варіант МБР Р-7А – 12 тисяч кілометрів. Проте рідинні МБР програвали американським твердопаливним, тому була створена експериментальна ракета РТ-1 на твердому паливі. Відзначимо, що навіть сучасні ракетні комплекси оснащуються твердопаливними ракетами, в основі яких лежить МБР РТ-2, створена Корольовим.

Військові розробки були для Корольова умовою для подальшого освоєння космосу. 4 жовтня 1957 вперше в історії землян був запущений штучний супутник. Через місяць, 3 листопада на орбіту відправлений другий супутник, на борту якого була собака Лайка. 12 квітня 1961 року у космос полетів Юрій Гагарін.

У реалізації цих проектів були задіяні фахівці Ради головних конструкторів, створеної Корольовим. За його життя було успішно здійснено ще сім польотів пілотованих кораблів, запущені супутники, космічні наукові станції і системи.

Життя головного конструктора обірвалося рано, це трапилося 14 січня 1966 року. Причиною смерті стала хірургічна операція, під час якої зупинилося серце науковця. Коли він пішов, темпи розвитку космічних програм поступово сповільнилися.

Зараз освоєння космосу набирає нових небачених темпів: освоєння Місяця, Марсу, космічний туризм. Проте все це стало б неможливим, якби колись звичайний хлопчик із українського міста не вирішив стати інженером та конструктором ракет.

Анастасія МОЖАРОВСЬКА

4 жовтня 2020, «24 Канал», матеріал – у скороченому вигляді, повністю – за посиланням: https://tech.24tv.ua/sergiy_korolov_biografiya_dosyagnennya_golovnoy_konstruktora_kosmichnih_korabliv_n1040133

Світлина – за посиланням: <https://24tv.ua/resources/photos/news/620>

ЗАПУСК ШТУЧНОГО СУПУТНИКА

...Щодо форми першого супутника у Корольова не було ніяких сумнівів. «Куля і тільки куля! — Наполягав Сергій Павлович. — Куля, її форма, умови обтікання з точки зору аеродинаміки досконально вивчені, відомі всі плюси і мінуси. Але справа не в цьому. Зрозумійте — перший! Коли людство побачить штучний супутник, він повинен викликати у всіх добрі почуття. Що може бути виразніше кулі? Вона близька до форми природних небесних тіл Сонячної системи. Люди сприймуть супутник як символ космічної ери. На борту його вважаю за потрібне встановити передавачі, щоб їх позивні могли приймати радіоаматори всіх країн. Орбіти польоту треба розрахувати так, щоб кожен із Землі міг за допомогою найпростіших оптичних приладів бачити політ радянського супутника».

Запуск першого супутника Землі 4 жовтня 1957 року став справжньою світовою сенсацією. А в кінці року вже був готовий до польоту другий штучний супутник, вагою в шість разів важчий за перший. На його борту знаходилася собака Лайка, яка не повернулася з 7-денного польоту, однак її смерть не виявилася марною: вона дозволила вченим отримати найцінніші дані про вплив невагомості на живий організм.

ПОЛІТ ЛЮДИНИ В КОСМОС

Уже з 1957 року, відразу ж після успішного польоту супутника, в ОКБ Корольова велася інтенсивна робота зі створення триступеневої ракети «Восток», здатної розвинути другу космічну швидкість — 11 кілометрів на секунду, необхідну для досягнення Місяця або ж для винесення на орбіту Землі корисної маси понад чотири з половиною тонни. У лютому 1958 року Сергій Павлович ознайомився з проектом нового літального апарату, що складався з двох відсіків: приладового та житлового. Єдина проблема полягала в можливості повернути ракету після польоту на Землю. Суперечки, дискусії і копітка робота над цією проблемою тривали більше року. Обстановку розжарювало ще й постійне суперництво з американцями, які також вели власний космічний проект, готуючи до старту свій корабель «Меркурій». Нарешті наприкінці 1959 року було виготовлено кілька готових примірників спускових апаратів. Він представляв собою кулю сріблястого кольору діаметром 2,4 метра. При цьому на частку кабіни космонавта доводилося більше, ніж півтора кубічних метри. На початку 1960 року він уже пройшов літакові випробування.

До початку 1960 року спеціальна комісія сформувала перший загін космонавтів, до якого увійшло більше десяти льотчиків-випробувачів вищого класу. Був створений спеціальний центр підготовки космонавтів, поетично названий «Зоряним містечком». У березні 1960 року в ньому почалися тренувальні заняття. Вперше в історії мав пройти подібний експеримент, в якому невідомим було абсолютно все: вплив невагомості на людину, стартові перевантаження і, головне, повернення людини на Землю. Навесні і влітку 1960 року було запущено два прототипи корабля «Восток» з тваринами на борту. Перший з них зійшов з орбіти, а другий вдало повернувся на Землю.

Всю весну 1961 року на космодромі Байконур ішла інтенсивна підготовка до першого польоту людини в космос. Держкомісія з безлічі кандидатів відібрала одного — Юрія Олексійовича Гагаріна. Запасним пілотом був призначений Герман Степанович Титов. 8 квітня 1961 року Державна комісія з організації першого польоту людини в космос затвердила дату польоту — 12 квітня.

Вранці 11 квітня космічний комплекс був вивезений на стартовий майданчик. Висота трьохступеневого носія була 38 метрів, загальна польотна вага з кораблем — 287 тонн. Сергій Павлович з пункту управління польотом повністю керував усім процесом. Всі його команди також дублювалися Юрію Гагаріну. Політ першої людини в космос тривав 108 хвилин. О 10 годині 55 хвилин відбулося приземлення Гагаріна недалеко від Саратова. Найвідповідальніше випробування в житті Сергія Павловича Корольова пройшло успішно. Майже 30-річний шлях конструктора до своєї мрії тріумфально завершився...

З матеріалу «Сергій Корольов — легендарний ракетобудівник з Житомира», розміщеного за посиланням: <http://heroes.profi-forex.org.ua/korolov-sergij-pavlovich> Світлина – за посиланням: <http://heroes.profi-forex.org.ua/korolov-sergij-pavlovich>

Рік 1990-й – Україна на шляху парламентаризму

30-та річниця започаткування новітнього парламентаризму в Україні спливла непомітною для українського суспільства. А між тим, відкриття 15 травня 1990 року 1-ї сесії Верховної Ради Української ССР 12-го скликання, на відміну від усіх попередніх, віщувало небачений до цього розвиток подій. Ще до початку її роботи в системі всесоюзного державного управління уже мали місце зміни, несумісні з узвичаєними догматами тоталітарного режиму. Керівництво держави почало стрімко втрачати спроможність контролювати ситуацію на території всієї московської імперії. Імперський режим, керований комуністичною партією, за рік до цього змушений був погодитися, вперше за всю історію «страни рабочих і крестьян», на проведення виборів на частково альтернативній основі до всесоюзного законодавчого органу – Верховного Совета ССР. А вже 25-го травня була розпочала свою роботу 1-ша сесія 3-їзду народних депутатів ССР. Все змінувалося до невпізнання, долаючи навіть конституційне положення про керівну роль комуністичної партії в країні. Завдяки альтернативності виборчого процесу до складу Верховного Совета ССР потрапила відчужена кількість незалежних від компартії депутатів, які створили опозиційну міжрегіональну депутатську групу з 250-ти осіб. Вона виступала за політичні та економічні перетворення, за радикальне реформування советського суспільства. Саме завдяки зусиллям депутатів міжрегіональної депутатської групи, до складу якої входила значна кількість народних депутатів від України (криворізький народний депутат ССР, шахтар-комуніст Леженко до неї не належав), був створений і прийнятий новий виборчий закон, побудований на принципі обов'язкової альтернативності.

Вибори до Верховної Ради Української ССР, як і проведені раніше вибори до Верховного Совета ССР, відбувалися в умовах жорсткої боротьби владних структур з небажаними кандидатами. Починаючи з етапу висунення, контрольовані парткоміями місцеві органи влади всіляко перешкоджали участі незалежних претендентів, так званих неформалів, у виборчому процесі. Якщо висунення погодженого з партійними органами кандидата без зайвих труднощів відбувалося на зборах того чи іншого трудового колективу (або навіть кількох колективів), то претендент з «неформального» середовища для проведення зборів із висунення мав заручитися підтримкою трьох сотень жителів виборчого округу, які мали прибути на збори з паспортами і, відповідно, зареєструватися. Останнє для людини, що звикла жити під постійним партійним контролем, стало досить контраверсійним кроком, адже в такому разі ставало відомо, хто підтримує небажаного для влади кандидата. Прихильність до ідеї незалежності України все ще вважалася кримінальним злочином, а символи української державності підлягали негайному вилученню. Саме з цієї причини автор цих рядків у своїй виборчій програмі мусив позначити свою позицію про домагання незалежності України словами про державний суверенітет України. Не маю певності, що в противному разі програму було б прийнято виборчою комісією до друку. Проте далеко не скрізь існуючій комуністичній владі вдавалося віщуваннями про «непередсказуемые последствия намерений неформалов» залякати духовно повсталих проти диктатури громадян. Особливо це проявилось в місті Києві і на західноукраїнських землях, де належність кандидата до громадських рухів ставала вартим уваги достоїнством. Члени існуючих і виникаючих громадських організацій – Української Гельсінської групи, Товариства української мови, Народного Руху України за перебудову, Української екологічної асоціації «Зелений світ», «Меморіалу» – ще не спромоглися створити єдиного всеукраїнського виборчого центру, і їхня боротьба на виборчих округах (принаймні, поза Києвом) не координувалася і обмежувалася можливостями згуртування місцевого активу.

У кінці березня 1990 року почали з'являтися перші результати проведених виборів. Переможці з числа «неформалів» не відразу знали, з ким із них вони будуть стояти по один бік барикад. Коли за кілька днів до відкриття 1-ї сесії я прибув до Дніпра на збори депутатів від області, то не побачив жодного потенційного соратника. Обрані депутати погрожували поставити на місце

«западніков-бандеровцев». І лише незнайомий мені до того народний депутат Віктор Веретенников, який уже побував у Києві, де працювала ініціативна депутатська група, схилився до того, що з ними працювати можна.

До прибуття до Києва я був особисто знайомий і кілька разів зустрічався під час виборчої кампанії з тодішнім кандидатом у народні депутати від Жовтводського виборчого округу Олександром Барабашем. Ще за рік до того побував на зборах з висунення кандидата в народні депутати ССР Миколи Істратенка, які мали місце і в Кривому Розі. В обставовці шалених перешкод з боку парткомів і керівництва державних підприємств група моєї підтримки, провівши на стовідсотково волонтерських засадах потужну роз'яснювальну роботу серед виборців, створила справжнє диво: в Кривому Розі, одному з флагманів брежнєвсько-щербіцького режиму, в Тернівському виборчому окрузі № 93 на альтернативних виборах переміг «неформал», україноцентричний рух-вець! Переміг голову міської ради, члена Президії Верховної Ради УСРР, компартійного функціонера високого рівня, при тому – у першому турі виборів! З обраними від міста Кривого Рогу в шести інших округах народними депутатами довелося знайомитися вже у Верховній Раді. Ними виявилися три директори державних підприємств (Василь Євтухов, Микола Рябченко, Володимир Чорнокур), заступник генерального директора державного підприємства Михайло Байрака, представник робочої професії Володимир Бадов – (всі – члени КПСС) і перший секретар Криворізького міськкому Компартії України Дмитро Хомич. Подібні ж соціальне і партійне співвідношення характеризували й склад всієї Дніпропетровської делегації, до якої входило 34 особи. Лише чотирьох народних депутатів були позапартійними. Шестеро – директорами державних підприємств і головами колгоспів, дев'ятеро – компартійними і радянськими чиновниками високого рангу. Народними депутатами від Дніпропетровщини стали також одіозні в подальшому кримінальні злочинці – Павло Лазаренко і Володимир Яцуба. Останній після окупації Криму ввійшов до складу його маріонеткового уряду.

В цілому по Україні опозиційні до компартії сили («Демократичний блок») отримали 111 зі 442 місць. Справжнє співвідношення політичних сил у складі нового скликання визначилося після сформування в кінці травня 1990 року із членів Демократичного блоку опозиційної Народної Ради, до складу якої ввійшло 125 парламентаріїв. Головою Народної Ради був обраний академік Ігор Юхновський. Народній Раді протистояла комуністична парламентська більшість під назвою «За суверенну Радянську Україну», відома під неофіційною назвою «група 239». Особовий склад цієї групи ніколи не оприлюднювався. Народна Рада зіграла провідну роль в ухваленні Декларації про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.) та Акту проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.), в законодавчих процесах, спрямованих на демократизацію суспільства.

Верховна Рада УСРР не була постійно діючим органом і збиралася на короткочасні сесії двічі на рік з метою мімікрії під народне представництво у владі. Починаючи з 1990 року, вона перейшла на постійний режим законодавчої роботи, набуваючи рис парламентської діяльності. Від початку роботи 1-ї сесії і до відходу у відставку Голови ВР УСРР, 1-го заст. ген. секретаря ЦК КПСС В. Івашка (липень 1990 р.) компартійна більшість перебувала під значним тиском свого партійного проводу. Після обрання 13 жовтня 1992 року прем'єр-міністром України Л.Кучми все більшої ваги почав набувати директорський корпус депутатського складу, який шляхом специфічної приватизації державної власності поклав початок ери олігархізації.

Після прийняття Акта проголошення незалежності України у зв'язку з законодавчими змінами Верховна Рада Української ССР була перейменована на Верховну Раду України, а 12-е скликання Верховної Ради Української ССР – на 1-ше скликання Верховної Ради України.

Микола КОРОБКО, народний депутат України першого скликання. (Газета «Промінь Просвіти Є», число 12-те за червень 2020-го року)

Точка зору

Ще одна війна Кремля і Заходу. У США закликають до конкретних дій

Президент Сполучених Штатів Джоозеф Байден подзвонив президенту Росії Володимирі Путіну, щоб обговорити питання про хакерські атаки, що проводяться з території Росії. В офіційному повідомленні пресслужби президента Росії зазначили, що Росія і США повинні діяти спільно, а їхній діалог при цьому повинен «мати постійний, професійний і неполітизований характер».

Проте, на Заході прекрасно розуміють, що мова йде саме про політику. Тому що російські кіберзлочинці навряд чи могли б так діяти без потурання влади чи спеціальних служб. Тим більше, що нерідко хакери атакують саме політичні інституції. Один із останніх прикладів – злам серверів Національного комітету Республіканської партії США.

Група американських законодавців виступила зі звинуваченнями на адресу Москви

У Білому домі наголосили, що мають намір розслідувати причетність російської держави до цієї атаки, а в медіа з'явилася інформація, що за нею стоїть угруповання Cozy Bear або APT29, яке США пов'язують із російськими спецслужбами. У Москві все заперечують. Прессекретар президента Росії Дмитро Песков зазначив, що «це жодним чином не має стосунку до офіційної Москви». Хоча ці слова мало кого переконують.

Після атаки на Національний комітет республіканців і недавнього удару по великій кампанії Kaseya група американських законодавців виступила зі звинуваченнями на адресу Москви. «Ще одна атака вірусу-вимагача паралізувала американський бізнес. Якщо вона, як повідомлялося раніше, організована російськими кіберзлочинцями, то це не могло бути зроблено без дозволу Володимира Путіна. Час слів і попереджень минув: він розуміє лише чіткі пропорційні наслідки» – зазначив, зокрема, сенатор-демократ Річард Блюменталь. І це – цілком показовий коментар.

Пірати XXI століття

Ми можемо говорити про справжнісіньких піратів XXI століття. Адже що таке класичні пірати? Це зовсім не розбійники з великої морської дороги. Це часто пройдисвіти, до послуг яких вдавалися середньовічні монархи, коли не хотіли нести особисту відповідальність за напади на ворогів. І багато таких піратів ставали навіть адміралами – ось тільки не ззнавалися в тому, що виконують делікатні державні доручення.

Кіберпростір – це простір нової війни Росії і Заходу

Сучасним піратам не потрібно нікуди їхати. В епоху інформаційного суспільства вони можуть легко destabilізувати цілу країну, навіть не покидаючи території власної держави. Про отримання секретної інформації, втручання у вибори я вже й не нагаду. І так, кіберпростір – це простір нової війни Росії і Заходу. Дзвінок Байдена Путіну знову про це нагадує.

Віталій ПОРТНИКОВ, радіо «Свобода», 10 липня 2020 року.

Про автора: співпрацює з радіо «Свобода» з 1991 року. Народився в 1967 році в Києві. Закінчив факультет журналістики МДУ. Працював парламентським кореспондентом «Молоді України», колумністом низки українських, російських, білоруських, польських, ізраїльських, латвійських газет та інтернет-видань. Також є засновником і ведучим телевізійної дискусійної програми «Політклуб», що виходить зараз в ефірі телеканалу «Еспресо». У російській редакції радіо «Свобода» веде програму «Дороги до свободи», присвячену Україні після Майдану і пострадянському простору.

PortnikovV@rferl.org АВТОРА Twitter RSS

Матеріал знаходиться за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/nova-viyna-kreml-kiberataky/31351671.html>

ЄС продовжив економічні санкції проти РФ

Європейський союз затвердив продовження економічних санкцій проти Росії. Обмеження застосовуються за окупацію Криму. Про це повідомляє брюссельський кореспондент «Радіо Свобода» Рікард Йозв'як у Twitter. «Затверджено продовження відстрочення економічних санкцій ЄС проти Росії на 6 місяців по Україні та Криму», – зазначив він.

Нагадаємо, раніше високий представник Євросоюзу із закордонних справ і політики безпеки Жозеп Боррель заявляв, що Брюссель найближчим часом підготує варіанти нових санкцій проти Росії. А на останньому саміті лідери країн ЄС підтвердили готовність вводити санкції проти Росії кожен раз, коли в цьому є необхідність.

Джерело: РБК-Україна Сайт газети «День», 12 липня 2021 року

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідцтво про державну реєстрацію № 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net. Тел. 067-568-39-73

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Олександр ЧИЖИКОВ,
Микола КОРОБКО (голова об'єднання)
Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО.
Газета виходить двічі на місяць.
Комп'ютерна верстка Л. ВЕРЬОВКИ.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газета, починаючи з числа 13 (81), у друкованому вигляді не виходить.